

Kirkerådet

Sendt via e-post: post.kirkeradet@kirken.no

[Vår dato:
10.03.2023

[Vår ref.:

[Saksbehandler:
MHH/IBT/MTB

Høringssvar – vektlegging av samlivsform

Innledning

Vi viser til høringsnotat fra Kirkerådet av 21. desember 2022, angående adgangen til å vektlegge samlivsform ved tilsetning i Den norske kirke. KA sender med dette vårt høringssvar.

Innledningsvis bemerkes at KA er enig med Kirkerådet i at det er likekjønnet samlivsform som er beskyttet av likestillings- og diskrimineringsloven, og at spørsmålet om samboerskap (likekjønnet eller ulikekjønnet) ikke er relevant i denne sammenheng.

Som arbeidsgiverorganisasjon for alle arbeidsgivere i Den norske kirke vil KA primært vurdere to ulike aspekter ved vedtaket som det foreslås fra Kirkerådet at Kirkemøtet skal gjøre:

1. Hvorvidt kirkelige organer i dagens situasjon uansett vil være rettslig forpliktet til å ikke lengre etterspørre og vektlegge samlivsform i tilsettingssaker
2. Kirkemøtets hjemmelsgrunnlag for å fastsette felles rammer for de lokale arbeidsgiverne i Dnk på dette området

1. Vurdering av dagens situasjon (situasjonen etter Kirkemøtevedtakene i 2016/2017)

Årsaken til at trossamfunn har en åpning for å kunne vektlegge samlivsform ved tilsetning, er de skranker religionsfriheten setter. Det kreves derfor en læremessig begrunnelse for at forskjellsbehandling av personer med LHBT+-identitet anses saklig og dermed lovlig i Norge. Uten en begrunnelse er forskjellsbehandling forbudt. Forbudet mot forskjellsbehandling er, som det også fremgår i høringsnotatet, særlig strengt i arbeidslivet.

Kirkemøtet i Den norske kirke har ved to tidligere anledninger fattet læremessige prinsippvedtak med konsekvenser for tilsetningspraksisen i Den norske kirke. I 1995/97 ble det gjort klart at Den norske kirke ikke åpnet for homofil samlivsform, og både biskoper og tilsettingsorganer ble bedt om å innrette seg etter dette.

Ti år senere hadde den læremessige vurderingen endret seg. Som følge av dette opphevet Kirkemøtet i 2007 vedtaket fra 1997 og erstattet det med en ordning som fortsatt gjelder: At det er opp til den enkelte biskop og det enkelte tilsettingsorgan å vurdere om en vil vektlegge homofil samlivsform ved ordinasjon og tilsetting.

Kirkemøtet har siden den gang, ved vedtak i 2016 og 2017, innført en vigselsturgi som sikrer kirkens medlemmer rett til å inngå likekjønnet ekteskap i kirken. I vedtaket fra Kirkemøtet 2016, erkjennes det at det fortsatt hersker læremessig uenighet i spørsmålet om homofilt samliv og vigsel av likekjønnede. Uenigheten vurderes likevel ikke «å være av en slik karakter at det gudstjenestelige og sakramentale fellesskapet i Den norske kirke må brytes». Kirkemøtet vedtok videre at det skulle utarbeides en ny ekteskapsliturgi som «inkluderer likekjønnede par».

Kirkemøtet i 2016 klargjør samtidig at «disse gjøres gjeldende i hele Den norske kirke, slik at alle medlemmer kan inngå ekteskap i sin lokale kirke» (sak KM 17/16).

Kirkemøtevedtakene fra 2016/2017 har så vidt vi er kjent med, fram til i dag ikke blitt konsekvensvurdert inn mot kirkens tilsettingspraksis. Det finner vi heller ikke gjort i det notat som nå er sendt på høring. Isteden oppfatter vi det slik at det nå etableres et skille mellom «denne saken» forstått som tilsettingspraksisen i Den norske kirke – og det «underliggende lærespørsmål»:

Kirkerådet legger til grunn at denne saken ikke har læremessig karakter. Kirkemøtet vil kunne stramme inn praksis i tilsettingssaker uten at en går bort fra at det eksisterer to teologisk legitime syn i det underliggende lærespørsmålet, som har bakgrunn i Kirkemøtets vedtak i 2007 (KM sak 07/07).

I lys av at diskrimineringsforbudet er særlig sterkt på arbeidslivsområdet, stiller vi to spørsmål ved om dette er en riktig vurdering:

Sakens læremessige karakter

For det første vil vi stille spørsmålstegn ved den innledende forutsetning som her legges til grunn om at «denne saken ikke har læremessig karakter». Bakgrunnen er at likestillings- og diskrimineringslovens forutsetning for at det i det hele tatt skal være lovlig å forskjellsbehandle nettopp er begrunnet ut fra religionsfriheten, noe som etter vår vurdering i denne sammenheng forutsetter at det er en tett sammenheng mellom tilsettingspraksisen og spørsmål av læremessig karakter. Dette følger av ldl. § 30 annet og tredje ledd:

Innhenting av opplysninger om etnisitet, religion, livssyn, funksjonsnedsettelse og samlivsform er likevel tillatt hvis opplysningene har avgjørende betydning for utøvelsen av arbeidet eller yrket.

Innhenting av opplysninger om søkerens samlivsform, religion eller livssyn er tillatt hvis virksomheten har som formål å fremme bestemte livssyn eller religiøse syn, og arbeidstakers stilling vil ha betydning for å gjennomføre formålet.

Dersom Den norske kirke i 2023 mener at spørsmålet om forskjellsbehandling med bakgrunn i samlivsform ikke lenger er et lærespørsmål, vil forskjellsbehandling ved tilsetning uansett være ulovlig.

Kan 2007-vedtaket fortsatt brukes som begrunnelse?

Vi vil også stille spørsmål ved om henvisningen til Kirkemøtevedtaket fra 2007 om to teologisk «legitime» syn, etter 2016-vedtaket fremdeles kan brukes som begrunnelse for at lovens vilkår for å kunne diskriminere på arbeidslivsområdet er oppfylt.

Dette vedtaket innebærer som vist over at retten til å inngå likekjønnet ekteskap er gjort gjeldende i hele Den norske kirke og dermed «går foran» interne teologiske uenigheter i Den norske kirke. Innenfor ett og samme trossamfunn vil en arbeidstaker kunne gifte seg i selvvalgt kirke den ene dagen, samtidig som det samme giftermålet danner grunnlaget for å bli avvist som søker til arbeid i det samme kirkebygget dagen etter. Når diskrimineringsvernet er særlig sterkt på arbeidslivsområdet, er det etter vår vurdering blitt vanskeligere å se for seg at den samme kirken skal kunne avvise jobbsøkere med den begrunnelse at de har benyttet seg av den anledningen kirken selv har gitt dem til å inngå likekjønnet ekteskap.

Ut fra dette resonnementet har KA tidligere gitt uttrykk for følgende:

[...]

Kirkemøtet bør ... klargjøre at Den norske kirke ikke lenger ser grunnlag for å benytte seg av muligheten i likestillings- og diskrimineringslovens §30 til å kunne innhente opplysninger om samlivsform ved tilsetning.

[...] (styrevedtak sak 26/22).

KA vurdering er fortsatt at det med utgangspunkt i Kirkemøtevedtak KM 17/16 pkt. 5 knytter seg betydelig usikkerhet til hvorvidt Den norske kirke lenger vil anses å oppfylle vilkårene som kan gjøre forskjellbehandling på arbeidslivsområdet grunnet samlivsform saklig, nødvendig og forholdsmessig – som alle er krav etter loven. I så fall vil slik forskjellsbehandling ikke heller være lovlig.

2. Kirkemøtets hjemmelsgrunnlag

I forlengelsen av Kirkemøtets vedtak i sak 17/16, ble det derfor allerede i 2017 trukket begynnende ordningsmessige konsekvenser av et endret læremessig ståsted i Den norske kirke sammenlignet med den situasjon som ble etablert av Kirkemøtet i 2007. Det skjedde i forbindelse med vedtaket om innføring av ny vigselsturgi i 2017.

Høringen som nå foreligger, er slik vi forstår saken en videre oppfølging av vedtaket inn mot arbeidslivsområdet og ordninger for tilsetning. Hjemmelsgrunnlaget for Kirkemøtet til slik å kunne fatte felles ordninger for hele Den norske kirke som springer ut av kirkens læregrunnlag, er i begge disse tilfeller primært trossamfunnslovens § 12, første ledd som fastslår at det er Kirkemøtet som fastsetter kirkens grunnlag og lære.

KA er i dette spørsmål derfor uenig i den vurdering som fremkommer i høringsnotatet der det vises til trossamfunnslovens § 12, annet ledd som hjemmelsgrunnlag for å regulere en felles tilsetningsordning på dette området i Den norske kirke.

Oppsummering og konklusjon

Kirkemøtets vedtak i 2016 og 2017 skapte en ny situasjon for personer med LHBT+ identitet i Den norske kirke. Retten til å inngå likekjønnet vigsel har etter dette vært gjort gjeldende i hele kirken slik at alle de av kirkens medlemmer som ønsker dette, kan inngå ekteskap i sin lokale kirke.

Konsekvensene av de samme vedtak når det gjelder rett til tilsetning i Den norske kirke, har fram til i dag ikke vært trukket. KA anser det som tvilsomt om det i dag vil være saklig, nødvendig og forholdsmessig å etterspørre samlivsform ved tilsetninger i Den norske kirke. KA etterlyser en grundigere diskrimineringsrettslig vurdering av den konkrete situasjonen i Den norske kirke etter 2016/2017-vedtakene og tilrår Kirkerådet å innhente supplerende vurderinger av dette som del av det videre arbeid med denne saken.

Dersom Den norske kirke legger til grunn at det å etterspørre samlivsform ved tilsetning uansett ikke lenger er å forstå som et lærespørsmål, vil forskjellsbehandling av personer som har inngått likekjønnet ekteskap uansett være ulovlig etter likestillings- og diskrimineringsloven, og slik diskriminerende praksis må i så fall opphøre umiddelbart.

Vennlig hilsen
KA

Marit Halvorsen Hougnes
adm.dir.

Ingrid B. Tenfjord
direktør